

Sprawozdanie z działalności Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa w roku 2013

1. SPRAWY ORGANIZACYJNE

1.1 Podstawy prawne

Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa (SKOZK) działał w 2013 roku w oparciu o:

- *Ustawę z dn. 18 kwietnia 1985 roku o Narodowym Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa* (Dz. U. z 1985 r. Nr 91 poz. 20, Dz. U. z 2009 r. Nr 157 poz. 1241);
- *Regulamin Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa* (Uchwała Nr 7/2001 SKOZK z dn. 4 grudnia 2001 roku) z późniejszymi zmianami (Uchwała Nr 1/2008 SKOZK z dn. 19 lutego 2008 roku, Uchwała Nr 8/2008 SKOZK z dn. 11 grudnia 2008 roku, Uchwała Nr 6/2009 SKOZK z dn. 22 grudnia 2009 roku, Uchwała Nr 4/2012 SKOZK z dn. 15 marca 2012 roku);
- *Program i kierunki działania Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa* (Uchwała Nr 8/2001 SKOZK z dn. 4 grudnia 2001 roku);
- *Zasady finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa* przyjęte Uchwałą Nr 1/2012 Prezydium SKOZK z dn. 24 stycznia 2012 roku (ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą 12/2012 Prezydium SKOZK z dn. 11 września 2012 roku i Uchwałą Nr 3/2013 Prezydium SKOZK z dn 23 kwietnia 2013 roku).

1.2 Skład osobowy

W skład SKOZK w dniu 1 stycznia 2013 roku wchodziło 126 członków.

Z głębokim żalem pożegnaliśmy w 2013 roku: zmarłego 13 stycznia członka SKOZK Marka Eminowicza i zmarłego 6 grudnia członka SKOZK Zbigniewa Patoczkę. Rezygnację z członkostwa w SKOZK z dniem 21 lutego 2013 roku złożył na ręce przewodniczącego Komitetu prof. Andrzej Wyżykowski.

Stan osobowy Komitetu w dniu 31 grudnia 2013 roku wynosił 123 członków.

1.3 Zebrania Plenarne

W 2013 roku odbyły się dwa Zebrania Plenarne SKOZK.

16 marca w Auli Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego Komitet podsumował i ocenił działalność w roku poprzednim oraz przyjął plan rzeczowo-finansowy odnowy zabytków Krakowa na 2013 rok ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (NFRZK). Komitet dokonał zmian w składzie Komisji Rewizyjnej. Ponadto SKOZK ustanowił programy szczegółowe NFRZK na rok 2014.

Uchwały SKOZK przyjęte na posiedzeniu w dniu 16 marca 2013 roku:

- Nr 1/2013 w sprawie sprawozdania z realizacji planu odnowy zabytków Krakowa za rok 2012;
- Nr 2/2013 w sprawie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na 2013 rok ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa;
- Nr 3/2013 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa w roku 2012 oraz udzielenia absolutorium Prezydium i komisjom problemowym;
- Nr 4/2013 w sprawie zmian w składzie Komisji Rewizyjnej Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa;
- Nr 5/2013 w sprawie ustanowienia programów szczegółowych Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na rok 2014;
- Nr 6/2013 w sprawie wniosków i propozycji zgłoszonych podczas Zebrania Plenarnego.

18 grudnia w Centrum Wystawowo-Konferencyjnym Zamku Królewskiego na Wawelu podczas uroczystego Zebrania Plenarnego przypadającego w 35. rocznicę powołania Komitetu, członkowie SKOZK obejrzeli film dokumentalny z 1984 roku w reżyserii Macieja Szumowskiego *Kraków – miasto przed trybunałem czasu* oraz wysłuchali wystąpień **dr. hab. Bogusława Krasnowolskiego** (*Wkład Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa w strategię i teorię ochrony zabytków: Tadeusz Chrzanowski, Marian Kornecki, Andrzej Fischinger*) i **prof. dr. hab. Jacka Purchli** (*Ochrona historycznego krajobrazu miejskiego – nowe wyzwania*). Informację o aktualnej sytuacji NFRZK przedstawił **prof. Franciszek Ziejka**, przewodniczący Komitetu. O pracach nad założeniami nowej ustawy mającej unormować w oparciu o rozwiązania krakowskie działanie i finansowanie społecznego ruchu odnowy zabytków w najważniejszych miastach historycznych Polski mówił wojewoda małopolski **Jerzy Miller**. Przewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego **Kazimierz Barczyk** przekazał na ręce przewodniczącego SKOZK przyznany Komitetowi przez władze Województwa Małopolskiego medal „Polonia Minor”.

Podczas posiedzenia w dniu 18 grudnia 2013 roku przyjęto uchwałę:

- Nr 7/2013 w sprawie zmiany Uchwały Nr 5/2013 Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dn. 16 marca 2013 roku w sprawie ustanowienia programów szczegółowych Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na rok 2014.

1.4 Prezydium

Zgodnie z *Regulaminem SKOZK* pieczę nad bieżącą działalnością Komitetu sprawowało jego Prezydium.

Prezydium SKOZK odbyło w 2013 roku siedem posiedzeń w dniach: 5 marca, 23 kwietnia, 18 czerwca, 25 lipca, 20 września, 5 listopada oraz 18 grudnia. Podczas większości posiedzeń Prezydium SKOZK, prócz podejmowania decyzji w sprawach bieżących, zajmowało się odrębną tematyką wiodącą. I tak:

5 marca Prezydium zapoznało się ze sprawozdaniem z wykonania planu odnowy zabytków Krakowa w 2012 roku przedstawionym przez dyrektora Wydziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie (WRZKiDzN MUW) Joannę Florkiewicz-Kamieniarczyk. Zastępca przewodniczącego SKOZK dr hab. Bogusław Krasnowolski przedstawił projekt planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na rok 2013 ze środków NFRZK oraz propozycję ustanowienia programów szczegółowych NFRZK na rok 2014. Przewodniczący SKOZK prof. Franciszek Ziejka przedstawił projekt sprawozdania z działalności SKOZK w roku 2012. Prezydium pozytywnie oceniło ww. dokumenty i rekomendowało je do przyjęcia przez Zebranie Plenarne.

23 kwietnia Prezydium wysłuchało informacji dyrektora WRZKiDN w sprawach bieżących związanych z realizacją planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK oraz dokonało pierwszej w roku 2013 jego korekty. Prezydium dokonało również zmian w *Zasadach finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa* usprawniających weryfikację merytoryczną kosztorysów inwestorskich przedkładanych wraz z wnioskami o przyznanie dotacji z NFRZK oraz określiło treść formularzy wniosków o przyznanie w roku 2014 dotacji z NFRZK, wprowadzając zmiany służące ograniczeniu ilości popełnianych przez wnioskodawców błędów formalnych.

18 czerwca Prezydium zapoznało się ze stanem realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK oraz przeprowadziło drugą korektę planu.

25 lipca Prezydium w oparciu o informację WRZKiDzN MUW oceniło realizację planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK w pierwszym półroczu 2013, a także dokonało trzeciej korekty planu.

20 września Prezydium po raz kolejny zapoznało się z realizacją planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK oraz przeprowadziło czwartą korektę planu. Prezydium w oparciu o propozycje zgłoszone przez przewodniczącego Komitetu ustaliło także składy osobowe zespołów sterujących priorytetów operacyjnych NFRZK na rok 2014.

5 listopada Prezydium na podstawie informacji WRZKiDzN MUW oceniło realizację planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK po trzech kwartałach 2013 roku oraz dokonało piątej korekty planu. Prezydium zapoznało się z informacją przewodniczącego SKOZK prof. Franciszka Ziejki o zgłoszonej przez środowisko krakowskie inicjatywie utworzenia ogólnopolskiego Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Miast Historycznych. Członkowie Prezydium zaaprobowali także tekst apelu przewodniczącego Społecznego Komitetu do Posłanek i Posłów na Sejm RP z Województwa Małopolskiego o osobiste wzięcie udziału w posiedzeniu sejmowej Komisji Finansów Publicznych w dniu 7 listopada i obronę dotacji dla NFRZK w projekcie budżetu państwa na rok 2014.

18 grudnia Prezydium SKOZK dokonało ostatniej w 2013 roku korekty w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK.

Prezydium SKOZK w 2013 roku przyjęło następujące uchwały:

W dniu **5 marca**:

- Nr 1/2013 w sprawie przyjęcia projektów dokumentów do przedłożenia Zebraniu Plenarnemu na posiedzeniu w dniu 16 marca 2013 roku;

W dniu **23 kwietnia**:

- Nr 2/2013 w sprawie niezbędnych korekt w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa;
- Nr 3/2013 w sprawie zmian w *Zasadach finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa*;
- Nr 4/2013 w sprawie określenia wzorów formularzy wniosków o dotację z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa;

W dniu **18 czerwca**:

- Nr 5/2013 w sprawie niezbędnych korekt w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa;

W dniu **25 lipca**:

- Nr 6/2013 w sprawie oceny realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa za pierwsze półrocze 2013 roku i niezbędnych korekt w planie;

W dniu **20 września**:

- Nr 7/2013 w sprawie niezbędnych korekt w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa;

– Nr 8/2013 w sprawie składu osobowego zespołów sterujących priorytetów operacyjnych Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa w roku 2014;

– Nr 9/2013 w sprawie ogłoszenia dodatkowego naboru wniosków o przyznanie w roku 2014 dotacji z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa;

W dniu 5 listopada:

– Nr 10/2013 w sprawie oceny realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa za trzy kwartały 2013 roku i niezbędnych korekt w planie;

W dniu 18 grudnia:

– Nr 11/2013 w sprawie niezbędnych korekt w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa.

1.5 Komisje problemowe, zespoły sterujące priorytetów operacyjnych, zespoły robocze i Biuro SKOZK

Komisje problemowe SKOZK, tj.:

– Komisja Programowania i Oceny Realizacji,

– Komisja Finansowa,

– Komisja Informacji i Inicjatyw Społecznych,

– Komisja Prawno-Organizacyjna

– Komisja Ochrony Krajobrazu Kulturowego Krakowa,

realizowały w 2013 roku funkcje przewidziane w *Regulaminie SKOZK*, w tym przygotowywały niezbędne informacje, wnioski, analizy i opinie o projektach uchwał władz Komitetu.

Działalność **Komisji Programowania i Oceny Realizacji** opisana jest niżej w pkt 2.2 sprawozdania.

Działalność **Komisji Finansowej** opisana jest niżej w pkt 3 sprawozdania.

Działalność **Komisji Informacji i Inicjatyw Społecznych** opisana jest niżej w pkt 4.1 sprawozdania.

Członkowie Komisji Prawno-Organizacyjnej powołani byli w 2013 roku w skład komisji uchwał Zebrania Plenarnego SKOZK, uczestniczyli w przygotowaniu projektów i opiniowali projekty uchwał Zebrania Plenarnego SKOZK i Prezydium SKOZK, prezentując te projekty na posiedzeniach władz SKOZK. Przewodniczący Komisji Prawno-Organizacyjnej **dr hab. Piotr Dobosz** opiniował na bieżąco sprawy przedkładane przez przewodniczącego SKOZK i przez WRZKiDzN MUW.

Komisja Ochrony Krajobrazu Kulturowego Krakowa pod przewodnictwem **prof. dr. hab. Kazimierza Flagi** dokonywała bieżących analiz problemów związanych z ochroną krajobrazu kulturowego miasta, reagując na głosy pojawiające się w debacie

publicznej. Komisja opracowała w 2013 roku rezolucję „O właściwą i skuteczną rewaloryzację Parku Bednarskiego w Podgórzu” z myślą o planowanym przez Zarząd Infrastruktury Komunalnej i Transportu w Krakowie (ZIKiT), a objętym finansowaniem z NFRZK opracowaniu wielobranżowego projektu budowlanego i wykonawczego rewitalizacji parku. Rezolucja wskazywała rozwiązania mogące służyć uniknięciu niepowodzeń, jakie spotkały to przedsięwzięcie w dwóch poprzednich latach. Rezolucję skierowano do władz Krakowa, Zarządu i Rady Dzielnicy XIII Podgórze, Stowarzyszenia „Podgórze.pl” i ZIKiT. W następstwie rezolucji 20 czerwca odbyło się spotkanie przedstawicieli komisji, władz konserwatorskich i inwestora w sprawie uszczegółowienia i aktualizacji koncepcji rewaloryzacji parku pochodzącej z lat 90. zeszłego stulecia. Komisja ponownie zajęła się sprawą Parku Bednarskiego w dniu 6 grudnia, zapoznając się ze sporządzoną na zamówienie ZIKiT w ramach zadania objętego dotacją z NFRZK dokumentacją projektową i wysuwając wobec niej szereg zastrzeżeń. Dokumentacja ta ostatecznie nie została pozytywnie zaopiniowana przez władze konserwatorskie, tym samym nie doszło do realizacji przyznanej na ten cel dotacji z NFRZK.

20 czerwca z inicjatywy dr. Zbigniewa Beiersdorfa i inż. arch. Mikołaja Korneckiego Komisja przeprowadziła wizje lokalne w zespołach dworsko-parkowych położonych na obrzeżach Krakowa: w dworku Jana Matejki w Krzesławicach, Domu Kirchmayerów w Pleszowie, dworach w Branicach, Ruszczy, Wadowie oraz w pałacu w Kościelnikach. Celem objazdu było zwrócenie uwagi na zespoły położone poza głównymi szlakami turystycznymi, posiadające wybitne walory zabytkowe i krajobrazowe, wymagające kompleksowej odnowy.

27 czerwca w Sali Senackiej Politechniki Krakowskiej odbyło się otwarte posiedzenie plenarne Komisji poświęcone zagospodarowaniu terenów pogórnich na Zakrzówku. Prezentacje przedstawili prof. dr hab. Ryszard Uberman, dr inż. Krzysztof Polak, dr hab. inż. Krystyna Dąbrowska-Budziło, dr hab. inż. arch. Zbigniew Myczkowski z zespołem oraz pani Bożena Kaczmarska-Michniak – dyrektor Biura Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa.

W 2013 roku prowadziły w ramach SKOZK działalność **zespoły sterujące priorytetów operacyjnych NFRZK**. Działalność zespołów w zakresie rozpatrzenia wniosków o przyznanie dotacji na rok 2013 została opisana w sprawozdaniu z działalności SKOZK za rok 2012, natomiast w zakresie wniosków na rok 2014 opisana jest niżej w pkt 2.1 sprawozdania.

Obsługę organizacyjną Zebrania Plenarnego, Prezydium, komisji problemowych zespołów sterujących priorytetów operacyjnych i zespołów roboczych Komitetu prowadziło **Biuro SKOZK** finansowane ze środków Kancelarii Prezydenta RP (4,6 etatu, w tym obsługa sekretariatu i księgowość). Biuro prawidłowo realizowało wszystkie zadania, które wynikają z *Regulaminu Biura SKOZK* i bieżących zaleceń władz Komitetu i Kancelarii Prezydenta RP.

Do zadań Biura SKOZK należała m.in. opieka nad skarbonami NFRZK zlokalizowanymi w Rynku Głównym i na Wawelu. Środki gromadzone w skarbonach zasilają w całości rachunek bankowy NFRZK. Skarbona z Rynku Głównego, ustawiona z inicjatywy gazety „Echo Krakowa” w dniu utworzenia SKOZK – 18 grudnia 1978 roku, uszkodzona przez wandala w czerwcu 2012 roku wróciła na swoje miejsce 3 września 2013 roku po naprawie sfinansowanej przez Kancelarię Prezydenta RP ze środków przeznaczonych na obsługę organizacyjną SKOZK. 30 września 2013 roku skarbona została ponownie uszkodzona przez wandala. W związku z nagłośnieniem sprawy przez media udało się pozyskać sponsorów, którzy wykonali nieodpłatnie naprawę i modernizację zabezpieczeń skarbonek: firmę Pilkington IGP sp. z o.o. stanowiącą część koncernu NSG Group – producenta szkła oraz firmę „Bobicki Arte” Konserwacja Zabytków i Dzieł Sztuki z siedzibą w Krakowie, specjalizującą się w konserwacji wyrobów z metalu. Naprawiona skarbona wróciła na Rynek Główny 4 lutego 2014 roku.

Działalność Biura SKOZK w zakresie informacji i edukacji opisana jest niżej w pkt 4.2 sprawozdania.

2. DZIAŁALNOŚĆ PROGRAMOWA I W ZAKRESIE OCENY REALIZACJI

2.1 Działalność zespołów sterujących priorytetów operacyjnych Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa w roku 2013

Działanie **zespołów sterujących priorytetów operacyjnych** NFRZK w roku 2013 służyło przygotowaniu materiałów do projektu planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa w roku 2014 ze środków NFRZK w oparciu o wnioski o przyznanie dotacji i założenia strategiczne ujęte w Uchwale Nr 5/2012 SKOZK w sprawie ustanowienia programów szczegółowych NFRZK na rok 2013.

Priorytety operacyjne to programy pierwszego stopnia obejmujące zadania realizowane przy udziale środków NFRZK w grupach zabytków o podobnym charakterze. Działania to programy drugiego stopnia wyodrębniane w miarę potrzeby w obrębie priorytetów operacyjnych, obejmujące zadania realizowane w grupach obiektów wyróżnionych obszarowo lub pod względem typu zabudowy. Szczegółowa informacja o programach szczegółowych realizowanych w 2013 roku zawarta jest niżej w pkt 2.3.1 sprawozdania.

Zespoły sterujące priorytetów operacyjnych NFRZK dokonywały oceny wniosków o dotacje z NFRZK przedstawiając listy rankingowe wniosków i rekomendacje, w tym rekomendacje w sprawie przyznania na dane zadanie na wniosek beneficjenta dotacji w wysokości ponad 50% koniecznych nakładów. Podstawę pracy zespołów stanowił *Regulamin pracy* nadany Uchwałą Nr 5/2012 Prezydium SKOZK z dn. 18 maja 2012 roku. Stosowane przez zespoły kryteria oceny punktowej określone zostały w Uchwale Nr 5/2012. Członkowie zespołów sterujących złożyli pisemne deklaracje

bezsronności i poufności, a w przypadku powzięcia informacji o istnieniu jakiegokolwiek okoliczności mogącej budzić uzasadnione wątpliwości co do ich bezsronności w odniesieniu do opiniowanych wniosków – pisemne oświadczenia o wyłączenia się w odpowiednim zakresie z uczestnictwa w ocenie wniosków.

W roku 2013 przeprowadzono dwa nabory wniosków o przyznanie dotacji w roku następnym: nabór otwarty w terminie do 15 lipca roku oraz na podstawie uchwały Prezydium SKOZK dodatkowy nabór zamknięty w terminie od 21 do 31 października, ogłoszony w celu zapobieżenia negatywnym następstwom dla ciągłości procesu odnowy zabytków Krakowa nowelizacji budżetu państwa dokonanej po zakończeniu głównego naboru, a skutkującej zmniejszeniem dochodów NFRZK. Do złożenia wniosku w naborze dodatkowym dopuszczono wnioskodawców, których zadania znalazły się w roku 2013 na listach rezerwowych i nie uzyskały dotacji lub których zadania zostały w trakcie roku 2013 skreślone z planu lub ograniczone pod względem rzeczowym. Ponadto wszyscy dysponenci obiektów zabytkowych w przypadkach awaryjnego zagrożenia zabytku mogli na zasadach ogólnych składać wnioski o dotacje w dowolnym momencie w roku planowanej realizacji prac.

2.1.1 Działalność zespołu sterującego priorytetu operacyjnego „I. Obiekty użyteczności publicznej”

Zespół sterujący priorytetu operacyjnego „I. Obiekty użyteczności publicznej” w zakresie rozpatrzenia wniosków o przyznanie dotacji w roku 2014 działał w składzie: **dr hab. Bogusław Krasnowolski – przewodniczący**, dr Zbigniew Beiersdorf, dr Beata Biedrońska-Słota, pan Stanisław Dziedzic, dr hab. Andrzej Gaczoł, inż. arch. Jan Janczykowski – małopolski wojewódzki konserwator zabytków, dr hab. Roman Kozłowski, prof. dr hab. Zdzisław Noga, pan Tadeusz Prokopiuk, prof. dr hab. Jacek Purchla, pani Aldona Sudacka, inż. arch. Jerzy Zbiegień – miejski konserwator zabytków.

W ramach priorytetu operacyjnego wpłynęło do SKOZK **127** wniosków o przyznanie w roku 2014 dotacji (122 w I naborze, 2 w II naborze, 3 w trybie awaryjnym po 1 stycznia 2014 roku). Biuro SKOZK po przeprowadzeniu weryfikacji wniosków (w tym pod kątem terminowości złożenia, poprawności, kompletności) zakwalifikowało do rozpatrzenia **116** wniosków, **10** wniosków z powodów formalnych zwrócono wnioskodawcom bez rozpatrzenia, a w **1** przypadku wnioskodawca wycofał wniosek.

Zespół odbył 4 posiedzenia poświęcone ocenie wniosków o dotacje (20 grudnia 2013 roku, 13 stycznia, 27 stycznia i 3 lutego 2014 roku). Ponadto zespół odbył 22 stycznia 2014 roku naradę koordynacyjną z udziałem przedstawicieli wnioskodawcy w sprawie wniosków o dotację złożonych na rok 2014 w imieniu Gminy Kraków przez ZIKiT oraz przeprowadził w dniu 23 stycznia 2014 roku wizję lokalną w Muzeum XX Czartoryskich, zapoznając się ze stanem zaawansowania remontu generalnego i modernizacji tego zabytku.

Efektom prac zespołu sterującego są przyjęte w dniu 11 lutego 2014 roku listy rankingowe wniosków o dotację na 2014 rok w ramach priorytetu. W grupie wniosków nie objętych działaniem zespół rekomendował **44** zadania do uwzględnienia w planie rzeczowo-finansowym, **4** zadania na listę rezerwową, a **47** zadaniom nie udzielił rekomendacji, w tym w **4** przypadkach z powodu wystąpienia okoliczności nie podlegających bezpośrednio ocenie w ramach przyjętych kryteriów punktacji. W ramach listy rankingowej wniosków objętych działaniem „I.1 Twierdza Kraków” zespół rekomendował **15** zadań do ujęcia w planie i **2** zadania na listę rezerwową, a w przypadkach **4** zadań zalecił nieumieszczanie zadań w planie z uwagi na okoliczności nie podlegające bezpośrednio ocenie w ramach przyjętych kryteriów punktacji.

2.1.2 Działalność zespołu sterującego priorytetu operacyjnego „II. Obiekty sakralne”

Zespół sterujący priorytetu operacyjnego „II. Obiekty sakralne” w zakresie rozpatrzenia wniosków o przyznanie dotacji w roku 2014 działał w składzie: **dr hab. Bogusław Krasnowolski – przewodniczący**, dr hab. Wojciech Drelicharz, pani Joanna Hiżycka, prof. Grażyna Korpala, prof. dr hab. Marcin Fabiański, prof. dr hab. Adam Małkiewicz, ks. dr Andrzej J. Nowobilski, dr hab. Paweł Pencakowski, prof. Stanisław Rodziński, dr hab. Marek Walczak, ks. prof. dr hab. Jacek Urban, pan Emil Zaitz – członkowie.

W ramach priorytetu operacyjnego wpłynęły do SKOZK **62** wnioski o przyznanie w roku 2014 dotacji (61 w I naborze, 1 w trybie awaryjnym po 1 stycznia 2014 roku). Biuro SKOZK po przeprowadzeniu weryfikacji wniosków (w tym pod kątem terminowości złożenia, poprawności, kompletności) zakwalifikowało wszystkie złożone wnioski do rozpatrzenia.

Zespół odbył 5 posiedzeń poświęconych ocenie wniosków o dotacje (21 listopada, 3 grudnia, 11 grudnia 2013 roku, 7 stycznia, 24 stycznia 2014 roku).

Efektom prac zespołu sterującego priorytetu operacyjnego „II. Obiekty sakralne” są przyjęte w dniu 11 lutego 2014 roku listy rankingowe wniosków o dotacje na 2014 rok w ramach priorytetu. Zespół rekomendował **41** zadań do uwzględnienia w planie rzeczowo-finansowym, **5** zadań na listę rezerwową, a **16** zadaniom nie udzielił rekomendacji, w tym w **5** przypadkach z powodu wystąpienia okoliczności nie podlegających bezpośrednio ocenie w ramach przyjętych kryteriów punktacji.

2.1.3 Działalność zespołu sterującego priorytetu operacyjnego „III. Obiekty mieszkalne i usługowe”

Zespół sterujący priorytetu operacyjnego „III. Obiekty mieszkalne i usługowe” w zakresie rozpatrzenia wniosków o przyznanie dotacji w roku 2014 działał w składzie: **prof. dr hab. Jerzy Zdrada – przewodniczący**, dr Zbigniew Beiersdorf, dr hab. Monika Bogdanowska, dr Paweł Dettloff, inż. arch. Jan Janczykowski – małopolski

wojewódzki konserwator zabytków, dr Waldemar Komorowski, doc. Andrzej Kurz, inż. arch. Krystyna Łyczakowska, pani Halina Rojkowska-Tasak, inż. arch. Janusz Smólski, prof. dr hab. Stanisława Surdykowska i pani Genowefa Zań-Ograbek – członkowie.

W ramach priorytetu operacyjnego wpłynęły do SKOZK **102** wnioski o przyznanie w roku 2014 dotacji (92 w I naborze, 7 w II naborze, 3 w trybie awaryjnym po 1 stycznia 2014 r.). Biuro SKOZK po przeprowadzeniu weryfikacji wniosków (w tym pod kątem terminowości złożenia, poprawności, kompletności) zakwalifikowało do rozpatrzenia **92** wnioski, **8** wniosków z powodów formalnych zwrócono wnioskodawcom bez rozpatrzenia, a w **2** przypadkach wnioskodawca wycofał wniosek.

Zespół odbył 2 posiedzenia poświęcone ocenie wniosków o dotacje (6 grudnia 2013 roku, 17 stycznia 2014 roku).

Efektami prac zespołu sterującego priorytetu operacyjnego „I. Obiekty użyteczności publicznej” są przyjęte w dniu 11 lutego 2014 roku listy rankingowe wniosków o dotacje na 2014 rok w ramach priorytetu. W grupie wniosków nie objętych działaniem zespół rekomendował **26** zadania do uwzględnienia w planie rzeczowo-finansowym, **9** zadań na listę rezerwową, a **28** zadaniom nie udzielił rekomendacji. W ramach listy rankingowej wniosków objętych działaniem „III.1 Drogi na Wawel” zespół rekomendował **13** zadań do ujęcia w planie i **2** zadania na listę rezerwową, a **7** zadaniom nie udzielił rekomendacji, w tym w **3** przypadkach z powodu wystąpienia okoliczności nie podlegających bezpośrednio ocenie w ramach przyjętych kryteriów punktacji. W ramach listy rankingowej wniosków objętych działaniem „III.2 Podgórze” zespół rekomendował **5** zadań do ujęcia w planie i **1** zadanie na listę rezerwową.

2.1.4 Działalność zespołu sterującego priorytetu operacyjnego „IV. Kaplice grobowe, nagrobki, pomniki cmentarne”

Zespół sterujący priorytetu operacyjnego „IV. Kaplice grobowe, nagrobki, pomniki cmentarne” w zakresie rozpatrzenia wniosków o przyznanie dotacji w roku 2014 działał w składzie: **prof. dr hab. Maria Dzielska – przewodnicząca**, inż. arch. Mikołaj Kornecki, pan Michał Koziół, pani Irena Palca, pan Wacław Passowicz, dr hab. Mieczysław Rokosz, pan Andrzej Siwek, dr Marian Wołkowski-Wolski i pani Elżbieta Wszyńska – członkowie.

W ramach priorytetu operacyjnego wpłynęło do SKOZK **38** wniosków o przyznanie w roku 2014 dotacji (37 w I naborze, 1 w trybie awaryjnym po 1 stycznia 2014 roku). Biuro SKOZK po przeprowadzeniu weryfikacji wniosków (w tym pod kątem terminowości złożenia, poprawności, kompletności) zakwalifikowało wszystkie złożone wnioski do rozpatrzenia.

Zespół odbył 2 posiedzenia poświęcone ocenie wniosków o dotacje (12 grudnia 2013 roku, 14 stycznia 2014 roku).

Efektom prac zespołu sterującego priorytetu operacyjnego „I. Obiekty użyteczności publicznej” są przyjęte w dniu 11 lutego 2014 roku listy rankingowe wniosków o dotacje na 2014 rok z NFRZK w ramach priorytetu. W ramach wniosków nie objętych działaniem zespół rekomendował **14** zadań do uwzględnienia w planie rzeczowo-finansowym, **5** zadań na listę rezerwową, a **8** zadaniom nie udzielił rekomendacji, w tym w **1** przypadku z powodu wystąpienia okoliczności nie podlegających bezpośrednio ocenie w ramach przyjętych kryteriów punktacji. W ramach listy rankingowej wniosków objętych działaniem „IV.1 Stary Cmentarz Podgórski” zespół rekomendował do ujęcia w planie wszystkie **11** zgłoszonych wniosków, zalecając ich skomasowanie w planie w formie jednego zadania przewidzianego do realizacji przez Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie.

2.2 Działalność Komisji Programowania i Oceny Realizacji

Zasadniczym zadaniem **Komisji Programowania i Oceny Realizacji** w ramach działalności programowej było czuwanie nad właściwą realizacją rocznego planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK, opracowanego na podstawie wniosków o dotację złożonych przez właścicieli lub dysponentów obiektów zabytkowych.

W 2013 roku Komisji zebrała się na 7 posiedzeniach: 28 lutego, 18 kwietnia, 23 kwietnia, 12 czerwca, 22 lipca, 19 września, 28 października. Pracom komisji przewodniczył **dr hab. Bogusław Krasnowolski**.

W 2013 roku przyjęty plan rzeczowo-finansowy korygowany był sześciokrotnie. Propozycje korekt opracowywane przez WRZKiDzN MUW opiniowane były przez Komisję w zakresie wynikającym z tematyki jej działania, a następnie przedkładane Prezydium SKOZK do rozpatrzenia. Realizując regulaminowy obowiązek czuwania nad właściwym przebiegiem prac finansowanych z NFRZK, członkowie komisji w 2013 roku uczestniczyli w licznych komisjach typowania robót, przeglądu i oceny realizacji oraz odbiorów końcowych. Dało to możliwość bieżącej kontroli nad przebiegiem procesu inwestycyjnego oraz konsultacji wykonawców i inwestorów z ekspertami wchodzącym w skład komisji.

W ramach społecznego nadzoru nad poprawnością realizacji prac konserwatorskich i robót budowlanych objętych finansowaniem z NFRZK członkowie Komisji dokonali w 2013 roku inspekcji prac archeologicznych towarzyszących zabezpieczeniu stożka Kopca Krakusa oraz odsłanianiu pozostałości bastionów i mostu w zespole pałacowo-parkowym Willi Decjusza. Przedstawiciele Komisji odbyli także 11 czerwca spotkania koordynacyjne z przedstawicielami Gminy Kraków w związku z planowanymi pracami w Forcie 52a „Łapianka” oraz 25 czerwca z kierownictwem Zarządu Cmentarzy Komunalnych w Krakowie w sprawie prac przy nagrobku Marceliny Czartoryskiej na Cmentarzu Rakowickim (zadanie zostało ostatecznie skreślone z

planu z powodu niezapewnienia przez Gminę Kraków wkładu własnego). 26 lutego przedstawiciele Komisji (dr hab. Bogusław Krasnowolski, dr Zbigniew Beiersdorf, inż. arch. Mikołaj Kornecki) wraz z dyrektorem Biura SKOZK Maciejem Wilamowskim wzięli udział w sesji Rady Dzielnicy VII Zwierzyniec, przedstawiając argumenty konserwatorskie przemawiające za realizacją prac archeologicznych i konserwatorskich w obrębie reliktywów nowożytnych bastionów, fosy, mostu i bramy na wschodnim przedpolu Wili Decjusza. W dyskusji część radnych dzielnicy oponowała przeciw poprzedzającej prace wycince drzew i wyrażała wątpliwości co do ogólnej celowości podejmowania zadania. Przedstawiciele Komisji zaprezentowali argumenty konserwatorskie i krajobrazowe przemawiające za przywróceniem historycznego widoku na Willę Decjusza od strony wschodniej oraz za ratowaniem zagrożonych destrukcją (m.in. w wyniku niekontrolowanego rozwoju roślin-samosiejek) reliktywów nowożytnego założenia architektonicznego. Przedstawiono także radnym ramy prawno-organizacyjne zadania, dla którego inwestorem i zlecającym wykonanie prac są władze samorządowe Krakowa. 13 maja przedstawiciele Komisji i Biura SKOZK na zaproszenie Zarządu Budynków Komunalnych w Krakowie wzięli udział w wizji lokalnej we wnętrzach Domu im. Józefa Piłsudskiego przy Oleandrach. Ze względu na wieloletni spór prawny między Gminą Kraków a użytkownikiem obiektu była to pierwsza od wielu lat okazja do zapoznania się ze stanem tego obiektu, pilnie wymagającego kompleksowych prac remontowych.

2.3. Realizacja planu odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK

2.3.1 Założenia strategiczne

W 2013 roku obowiązywały ogólne założenia strategii zawarte w przyjętym w 2001 roku dokumencie *Program i kierunki działania Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa* (Uchwała Nr 8/2001 SKOZK z dn. 4 grudnia 2001 roku). Zgodnie z tym dokumentem w doborze zadań do planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK Komitet dokonuje oceny wartości proponowanych zadań pod kątem zabytkowej i historycznej wartości obiektu i jego wyposażenia, autentyczności zabytkowej substancji i konstrukcji, stanu zachowania (przy priorytetowym traktowaniu zabytków szczególnie zagrożonych), możliwości współpracy z beneficjentem (preferując zadania realizowane przy znaczącym wkładzie finansowym inwestora), a także pod kątem stopnia zaawansowania prac, traktując preferencyjnie zadania kontynuowane. Zarazem zgodnie z przyjętą strategią Komitet ocenia wnioskowane zadania także pod kątem rangi poszczególnych zabytków w ujętych hierarchicznie kompozycjach urbanistycznych, wśród których najwyższą wartość zachowują zespoły objęte wpisem na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO (Wawel, następnie historyczne centrum Krakowa w obrębie Plant, następnie Kazimierz i Stradom), niższą pozostała część obszaru uznanego za pomnik historii (tereny pomiędzy Plantami a drugą obwodnicą, osiemnastowieczne Podgórze, dawne

przedmieście Wesola), najniższą zaś enklawy na obrzeżach miasta związane z dawnymi układami wiejskimi, relikdami wiejskiego krajobrazu, zespołami rezydencjonalnymi i sakralnymi oraz zespołami fortecznymi, a także wybitnymi realizacjami architektonicznymi XX wieku.

Przyjęte założenia strategiczne znalazły swoje odzwierciedlenie w zasadach oceny wniosków przez zespoły sterujące. W przypadku zadań związanych z zabytkowymi budynkami (priorytety I–III) przedmiotem oceny eksperckiej (stanowiącej do 65% ogółu punktów możliwych do otrzymania przez wniosek) była wartość artystyczna, historyczna lub naukowa chroniona w ramach danego zadania (do 25% punktów), konieczność wykonania prac wynikająca ze stanu substancji zabytkowej (do 20% punktów) i ranga obiektu w układzie urbanistycznym (do 20% punktów). Dla tego ostatniego kryterium przyjęto zróżnicowane górne i dolne limity punktacji dla poszczególnych obszarów – przy zachowaniu preferencji dla Wawelu, Starego Miasta i Kazimierza, niższym dolnym limicie punktacji dla obszaru położonego poza obrębem wpisu na listę UNESCO, ale w granicach pomnika historii, oraz najniższym zakresie możliwej punktacji dla enklaw zabytkowych poza obszarem pomnika historii. Oprócz oceny eksperckiej brano pod uwagę także obiektywną ocenę parametryczną wniosków (do 35% możliwych do otrzymania przez wniosek punktów, z czego 5% w przypadku objęcia obiektu finansowaniem z NFRZK w dwóch poprzednich latach oraz do 30% za zadeklarowany wkład własny – proporcjonalnie do jego wysokości).

Rok 2013 był pierwszym rokiem realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa w podziale na priorytety i działania. Uchwałą SKOZK Nr 5/2012 z dn. 15 marca 2012 roku ustanowiono następujące programy na rok 2013 (w nawiasach założona alokacja finansowa wyrażona jako % ogólnej sumy udzielonych dotacji):

- **Priorytet operacyjny „I. Obiekty użyteczności publicznej” (43%)**, zawierający w sobie działanie „I.1 Twierdza Kraków” (10,105 %);
- **Priorytet operacyjny „II. Obiekty sakralne” (39%)**;
- **Priorytet operacyjny „III. Obiekty mieszkalne i usługowe” (16,5%)**, zawierający w sobie działania „III.1 Drogi na Wawel” (4,62%) i „III.2 Podgórze” (1,65%);
- **Priorytet operacyjny „IV. Kaplice grobowe, nagrobki i pomniki cmentarne” (1,5%)**, zawierający w sobie działanie „IV.1 Stary Cmentarz Podgórski” (0,36%).

W roku 2013 wykonano przy wykorzystaniu środków NFRZK 198 zadań w 152 obiektach zabytkowych rozumianych jako pozycja w rejestrze zabytków nieruchomych (tj. niezależnie od faktycznej ilości budowli objętych ochroną na podstawie danego wpisu do rejestru).

Na zadania zrealizowane na obszarze pomnika historii przeznaczono w 2013 roku z NFRZK 32.166.235,96 zł, tj. **80,7 %** ogółu wydatkowanych środków funduszu (w latach poprzednich: 2009 – 79,4%, 2010 – 88,8%, 2011 – 86,4%, 2012 – 83,6%). Udział środków przeznaczonych na zadania realizowane w granicach pomnika historii w ogólnej puli wydatków z NFRZK ograniczony jest obiektywnie charakterem wpisu Krakowa na listę pomników historii. Przedmiotem tego wpisu jest układ miejski w graniach zbliżonych do obszaru zabudowy miejskiej z końca XIX wieku. Poza obszarem pomnika historii usytuowane są zabytki o najwyższych wartościach historycznych, takie jak m.in. najstarsze zespoły klasztorne z XI–XIII wieku: benedyktynów w Tyńcu, norbertanek na Zwierzyńcu (nieobjęty dotacjami z NFRZK w roku 2013) i cystersów w Mogile, barokowy zespół klasztorny Kamedułów na Bielanach, zespół pałacowo-parkowy Willi Decjusza, wpisane do rejestru zabytków nieruchomych kopce (Krakusa, Kościuszki, Piłsudskiego), Cmentarz Rakowicki, a także większość dzieł obronnych Twierdzy Kraków.

Z kolei na zadania realizowane w centralnej części pomnika historii stanowiącej przedmiot wpisu w 1978 roku na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO przeznaczono z NFRZK w 2013 roku kwotę 25.507.300,54 zł, tj. **64,0 %** ogółu wydatków (w latach poprzednich: 2009 – 53,2%, 2010 – 56,8%, 2011 – 57,3%, 2012 – 62,0%). Tendencja rosnąca w zakresie nakładów na obszar objęty wpisem na listę UNESCO związana jest z rosnącym udziałem dotacji do zadań w zespołach zabytkowej zabudowy mieszczańskiej na obszarze Starego Miasta i Kazimierza ze Stradomiem, w tym do zadań ujętych od 2013 roku w ramy działania „III.1 Drogi na Wawel”.

2.3.2 Osiągnięte rezultaty konserwatorskie

Do **najważniejszych rezultatów** prac konserwatorskich realizowanych w 2013 roku przy wykorzystaniu dotacji z NFRZK należy zaliczyć:

- w **archikatedrze wawelskiej** efekty kontynuowanych prac w kaplicy Potockich, w której wysiłek konserwatorów w 2013 roku skupił się na dolnych partiach wnętrza, w tym na konserwacji pomnika nagrobego biskupa Filipa Padniewskiego (zm. 1572) dłuta najwybitniejszego polskiego rzeźbiarza doby manieryzmu Jana Michałowicza z Urzędowa. Zakończono także konserwację portalu południowego katedry wraz z drzwiami pochodzącymi w zakresie najstarszego detalu metalowego z okresu panowania króla Kazimierza Wielkiego. W wyniku przeprowadzonych specjalistycznych badań metalu ustalono, że drzwi nosiły pierwotnie barwę malachitową. Kolor ten przywrócono powierzchni skrzydeł drzwiowych;
- w **zespole Zamku Królewskiego na Wawelu** zakończenie remontu muru „cegiełkowego” – unikatowego świadectwa ofiarności na rzecz odnowy zabytków obywateli odrodzonej po 1918 roku Rzeczypospolitej oraz Polonii z całego świata.

W trakcie remontu muru dokonano modyfikacji jego wewnętrznej konstrukcji w celu definitywnego zapobieżenia penetrowaniu łoża muru przez wody wypływające ze skały wapiennej północnego stoku wzgórza wawelskiego;

– wykonanie nowoczesnej inwentaryzacji cyfrowej w technologii laserowej 3D **ołtarza Wita Stwosza** w bazylice Mariackiej. Uzyskane zobrazowanie przestrzenne tego arcydzieła sztuki gotyckiej otwiera perspektywę monitorowania wszelkich zmian w stanie jego zachowania oraz – co było zasadniczym celem sfinansowania inwentaryzacji – umożliwi przygotowanie na najwyższym poziomie technicznym programu przyszłej kompleksowej konserwacji ołtarza;

– w **zespole klasztorным Dominikanów** zakończenie po dwóch latach prac kompleksowej odnowy średniowiecznych krużganków – projektu realizowanego przy współudziale środków Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. Było to jedno z największych krakowskich przedsięwzięć rewaloryzacyjnych ostatnich lat. W toku prac dokonano ważnych odkryć archeologicznych i architektonicznych rzucających nowe światło na trzynastowieczne początki tego najstarszego domu zakonnego dominikanów na ziemiach polskich. Konserwacją objęto m.in. cenny zespół epitafiów staropolskich oraz cykl wielkoformatowych nowożytnych obrazów sztalugowych stanowiących historyczny wystrój krużganków. Wykonano również remont przyległego dziedzińca oraz w trybie awaryjnym dofinansowano wymianę pokrycia dachowego nad nawą główną bazyliki (zadanie współfinansowane z programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego);

– w **kościelie Bernardynów** zakończenie ze znakomitą efektem konserwatorskim trwających dziesięć lat kompleksowych prac konserwatorskich w prezbiterium i nawie świątyni, obejmujących barokowe wyposażenie wnętrza i połączonych z niezbędnymi pracami konstrukcyjnymi, likwidującymi stan zagrożenia awarią budowlaną sklepień i kopuły. W toku prac odkryto fragmenty ceramicznej posadzki pierwotnej świątyni bernardyńskiej z XV wieku, zniszczonej podczas potopu szwedzkiego;

– w **kościelie św. Katarzyny** na Kazimierzu w zespole klasztorным Augustianów zakończenie trzyletniego cyklu prac składających się na pełną konserwację monumentalnego, liczącego 22 metry wysokości, manierystyczno-barokowego ołtarza głównego z lat trzydziestych XVII wieku;

– w **kościelie Paulinów „Na Skalce”** zakończenie konserwacji wystroju wnętrza Krypty Zasłużonych – miejsca pochówku wybitnych twórców kultury polskiej (m.in. Jana Długosza, Stanisława Wyspiańskiego, Karola Szymanowskiego, Jacka Malczewskiego i Czesława Miłosza);

– w **Panteonie Narodowym** w podziemiach barokowego kościoła pw. św. św. Piotra i Pawła zakończenie prac adaptacyjnych obejmujących m.in. konserwację substancji

architektonicznej krypt, co umożliwiło przeprowadzenie pierwszego uroczystego pochówku (pogrzeb Sławomira Mrożka 17 września 2013 roku);

– w **kamienicy Bonerowskiej** przy Rynku Głównym 9 badania i dokumentację bezcennej, datowanej wstępnie na XV wiek polichromii gotyckiej z przedstawieniem postaci kobiecej (zapewne św. Katarzyny Aleksandryjskiej), które to malowidło zostało odkryte na fasadzie tego budynku i częściowo na fasadzie sąsiedniego budynku przy Rynku Głównym 8 w trakcie remontu elewacji prowadzonego przez prywatnego inwestora. Zgodnie z zaleceniami władz konserwatorskich polichromia została ponownie zasłonięta i zabezpieczona przed oddziaływaniami atmosferycznymi, natomiast w oparciu o sporządzoną dokumentację zostanie wykonana na fasadzie kopia malowidła.

W roku 2013 prowadzono przy udziale dotacji z NFRZK także działania w wielu innych obiektach zabytkowych. I tak w pomieszczeniach **Archiwum Kapituły Metropolitalnej na Wawelu** zakończono kolejny etap remontu budowlano-konserwatorskiego pomieszczeń archiwum i biblioteki, mieszczących bezcenną kolekcję rękopisów i dokumentów kościelnych i państwowych od okresu wczesnego średniowiecza. W obrębie **Zamku Królewskiego na Wawelu** zakończono rewaloryzację dawnych ogrodów królewskich po wschodniej stronie zamku wraz z ich aranżacją w formie charakterystycznej dla renesansowych założeń ogrodowych.

W **historycznym centrum miasta** prowadzono prace w szeregu zabytkowych budowli świeckich i sakralnych. W **bazylice Mariackiej** prócz wspomnianej wyżej inwentaryzacji cyfrowej ołtarza Wita Stwosza przeprowadzono remont elewacji kruchty zachodniej z niezbędnymi pracami dekarскими. Wykonano I etap generalnego remontu wnętrza Wieży Hejnałowej, niezbędny z uwagi na awaryjny stan drewnianych schodów będący przyczyną zamknięcia obiektu dla ruchu turystycznego. Realizowane zadanie służy nie tylko ochronie substancji zabytkowej, lecz także dziedzictwa niematerialnego w postaci hejnału mariackiego oraz jego radiowej transmisji – jednej z najstarszych nadawanych na żywo audycji radiowych na świecie. W sąsiadującej z bazyliką Mariacką kamienicy „Prażmówka” dofinansowano generalny remont budynku wraz z niezbędnymi pracami instalacyjnymi. Pod zdemontowanym na czas remontu deskowaniem ściany działowej na I piętrze dokonano odkrycia nieznanego cyklu malowideł z XVII wieku przedstawiających postacie biblijne.

We wnętrzu **kościółka pw. św. Wojciecha** kontynuowano prace przy kopule i chórze muzycznym. Dla barokowego **kościółka Pijarów** wykonano projekt budowlany odtworzenia pierwotnego układu schodów do dolnego kościoła wraz z niezbędną dokumentacją projektową remontu jego wnętrza. W gotyckim **kościółku pw. św. Marka** zakończono prace konserwatorskie przy konfesjonale zbudowanym w XVIII wieku z wtórnie wykorzystanych, bogato zdobionych malarsko elementów siedemnastowiecznych mebli. Środkami NFRZK wsparto związane z utworzeniem

Panteonu Narodowego prace archeologiczne w obrębie wirydarza wczesnobarokowego **kościola pw. św. św. Piotra i Pawła**, zawierającego w warstwach archeologicznych zapis historii wczesnośredniowiecznego osadnictwa Okołu – podgrodzia Wawelu. W prezbiterium **kościola Franciszkanów Konwentualnych** wykonano konserwację i zabezpieczenie zespołu siedmiu witraży figuralnych projektu Stanisława Wyspiańskiego. W **zespole klasztornym Klarysek** wykonano niezbędną dokumentację projektową oraz tymczasowo podstemplowano zdobiony dekoracją stiukową strop nad refektarzem oraz kontynuowano konserwację wyposażenia wnętrza barokowego chóru na emporze romańskiego **kościola pw. św. Andrzeja**. W **kościółce pw. św. Jana Chrzciciela** kontynuowano konserwację historycznego wyposażenia wnętrza. W kościele pw. Matki Boskiej Śnieżnej w zespole **Dominikanek „Na Gródku”** zakończono konserwację polichromii we wnętrzu kościoła wraz z konserwacją wystroju sztukatorskiego i detali kamiennych. W **kościółce pw. Św. Krzyża** konserwacji poddano uszkodzone przez wilgoć partie malowideł w nawie oraz wykonano konserwację pochodzących z około 1420 roku malowideł ściennych w kaplicy św. Andrzeja. W **zespole klasztornym Franciszkanów Reformatów** wykonano w trybie awaryjnym zabezpieczenie konstrukcyjne narożnika kamiennie-ceglanego muru od strony Plant, pochodzącego co najmniej z okresu wzniesienia klasztoru w drugiej połowie XVII wieku.

Kontynuowano prace w **kolegiach i budynkach Uniwersytetu Jagiellońskiego**, przygotowującego się do obchodów jubileuszu 650-lecia powołania do życia przez króla Kazimierza Wielkiego. W **Collegium Novum UJ** wykonano remont konserwatorski portyku ze wzmocnieniem konstrukcyjnym posadowienia, wymianą posadzki i remontem schodów bocznych oraz remontem posadzki ceramicznej w holu wejściowym. Wykonano także I etap remontu dachu, przywracając pierwotne pokrycie z wielobarwnego łupku, zastąpione blachą miedzianą ze względów oszczędnościowych dopiero w okresie międzywojennym, w warunkach głębokiego kryzysu ekonomicznego. W **Collegium Kollątaja UJ** w ramach kompleksowego remontu elewacji dziedzińców wykonano remont w obrębie dziedzińca od strony ul. św. Anny. W ramach wieloletniego programu odnowy **Collegium Witkowskiego UJ** kontynuowano remont wnętrz w poziomie suterenu i piwnic. W **Collegium Broscianum UJ** przy ul. Grodzkiej 52, czyli w dawnym kolegium jezuickim z XVII wieku, wykonano remont konserwatorski elewacji od strony ul. Grodzkiej wraz z bramą i ogrodzeniem. W renesansowym **Collegium Iuridicum** przy ul. Grodzkiej 53 wykonano remont dachu oraz konserwatorski remont elewacji od strony ul. Kanoniczej. W **Bibliotece Jagiellońskiej** renowacji poddano stolarkę okienną w starej części modernistycznego gmachu (I etap).

Kontynuowano współfinansowaną ze środków Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego kompleksową rewaloryzację zespołu **pałacu „Pod Krzysztofory”** przy Rynku Głównym 35, mieszczącym główną ekspozycję Muzeum Historycznego Miasta Krakowa. Przeprowadzono remont konserwatorski elewacji

pałacu od strony Rynku Głównego, przywracając historyczną kolorystykę oraz eksponując zamurowaną niszę w elewacji na poziomie II piętra, służącą pierwotnie ekspozycji rzeźby. W gotyckiej **Wieży Ratuszowej** w Rynku Głównym (także oddziale Muzeum Historycznego Miasta Krakowa) prace remontowo-konserwatorskie objęły klatkę schodową. Wykonano tam również prace badawcze i projektowe dotyczące likwidacji zawilgocenia piwnic dawnego ratusza. Po czterech latach prac zakończono główny zakres odnowy elewacji wybitnego dzieła architektury okresu Młodej Polski – **Pałacu Sztuki**, siedziby Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych. Wraz z zakończeniem prac przy elewacji od strony Plant końca dobiegła także realizacja pierwotnego założenia artystycznego twórców tego budynku, to jest złączenia tła obiegającego gmach fryzu projektu Jacka Malczewskiego. W głównym gmachu **Muzeum XX Czartoryskich** przy ul. św. Jana 19 – w oczekiwaniu na mające zapasć rozstrzygnięcia co do dokończenia remontu budynku i powrotu do jego murów zbiorów najstarszego w Polsce muzeum – wykonano przy udziale środków NFRZK prace konserwatorskie przy zabytkowych elementach kamiennych i metalowych i przy wewnętrznej attyce dziedzińca. W **Domu Jana Matejki** przy ul. Floriańskiej 41 wykonano w 120. rocznicę śmierci artysty remont konserwatorski elewacji frontowej. W budynku „Miniatura” w zespole **Teatru im. J. Słowackiego** zakończono remont konserwatorski pokrycia dachowego wraz z rekonstrukcją dekoracyjnych elementów wystroju architektonicznego. W gmachu **Muzeum Archeologicznego** przy ul. Senackiej 3 zakończono prace związane z zabezpieczeniem konstrukcyjnym obiektu oraz prace tynkarskie i malarskie w skrzydle zachodnim i południowym części zachodniej budynku, usuwając ślady po trwających przez wiele lat pracach konstrukcyjnych i iniekcjach ścian. Dofinansowano kolejny etap remontu generalnego położonego u stóp Wawelu **dawnego Pałacu Arcybiskupów Gnieźnieńskich** przy ul. Grodzkiej 65.

W siedemnastowiecznej siedzibie najstarszego w Polsce stowarzyszenia charytatywnego – **Arcybractwa Miłosierdzia** przy ul. Siennej 5 kontynuowano remont konserwatorski Sali Skarbca („Komory Kleynotowej”) oraz pomieszczeń parteru, klatki schodowej i korytarzy. Dla pełniącej funkcję **Cerkwii Prawosławnej** kamienicy Jordanowskiej przy ul. Szpitalnej 24 wykonano projekt remontu konserwatorskiego gotyckich piwnic z przeznaczeniem na Centrum Sztuki Sakralnej, mające pomieścić w przyszłości cenne zbiory malarstwa ikonowego, w tym kolekcję obrazów Jerzego Nowosielskiego.

W obrębie dawnego **miasta Kazimierza** kontynuowano prace w monumentalnych zespołach sakralnych chrześcijańskich i żydowskich. W świątyni fundacji króla Kazimierza Wielkiego – gotyckim **kościółce pw. Bożego Ciała** w zespole klasztorным Kanoników Regularnych Laterańskich wykonano kolejny etap prac konserwatorskich przy monumentalnym ołtarzu głównym z około 1634 roku, poddając konserwacji m.in. przypisywany Tommaso Dolabelli obraz „Pokłon pasterzy”. W zespole klasztorным Augustianów prócz wspomnianej wyżej konserwacji ołtarza głównego

kościół pw. św. Katarzyny wykonano III etap remontu konserwatorskiego i wzmocnienia dawnego **średniowiecznego muru miasta Kazimierza** przy ul. Paulińskiej. W **kościółce Bonifratrów** rozpoczęto prace konstrukcyjno-budowlane w związku z pękaniem ścian i osiadaniem fundamentów kościoła, a w szpitalu prowadzonym przez ten zakon przy ul. Trynitarzkiej 11 wykonano remont konserwatorski odcinka elewacji południowej.

W obrębie dawnego kazimierskiego **miasta żydowskiego**, kontynuując wieloletnie prace na **Nowym Cmentarzu Żydowskim** konserwacji poddano kolejny zespół nagrobków. W szesnastowiecznej **Synagodze Remuh** kontynuowano wzmocnianie konstrukcji synagogi z zabezpieczeniem odkrytej piwnicy. W dziewiętnastowiecznej **Synagodze Tempel** kontynuowano prace związane z zabezpieczeniem konstrukcyjnym zagrożonej awarią budowlaną galerii wewnętrznej.

Na należących do obszaru stanowiącego pomnik historii terenach położonych **między Plantami a „drugą obwodnicą”** kontynuowano prace w zespołach kościelnych i klasztornych oraz obiektach użyteczności publicznej. W Kościele pw. św. Teresy i św. Jana od Krzyża w **zespole klasztornym Karmelitanek Bosych** przy ul. Kopernika 44 kontynuowano konserwację drewnianego wyposażenia kościoła. W położonym przy tej samej ulicy gotyckim **kościółce św. Mikołaja** po zabezpieczeniu konstrukcyjnym spękanych murów i sklepień świątyni rozpoczęto prace konserwatorskie i restauratorskie przy dekoracji malarskiej wraz z projektem i realizacją uporządkowania instalacji elektrycznych. W barokowym zespole klasztornym **Sióstr Wizytek** przy ul. Krowoderskiej wykonano remont konserwatorski fasady kościoła. W **kościółce pw. św. Wincentego à Paulo** wykonano remont konserwatorski elewacji wschodniej. W **zespole klasztornym Karmelitów Bosych** przy ul. Rakowickiej 18 kontynuowano konserwację ścian i sklepień wraz z konserwacją polichromii w nawie bocznej północnej oraz konserwację okien witrażowych. W **zespole klasztornym Karmelitów „Na Piasku”** odnowiono elewację przy dziedzińcu przed kościołem wraz z odtworzeniem stolarki okiennej. W **kościółce Księża Misjonarzy** przy ul. Stradomskiej konserwacji poddano dwa ołtarze.

Z wykorzystaniem dotacji z NFRZK prowadzono prace remontowe i konserwatorskie w budynkach zabytkowych szkół krakowskich z doby autonomii galicyjskiej położonych na obszarze pomnika historii, stanowiących cenne przykłady architektury publicznej projektowanej przez najwybitniejszych architektów krakowskich drugiej połowy XIX wieku. I tak wykonano prace w położonych w sąsiedztwie Plant, przy I obwodnicy Starego Miasta gmachach Państwowej Szkoły Muzycznej II st. **przy ul. Basztowej 9** (remont konserwatorski elewacji frontowych w technologii cementu romańskiego) i **dawnej Akademii Handlowej**, obecnie siedzibie Zespołu Szkół Ekonomicznych nr 1 przy ul. Kapucyńskiej 2 (konserwacja zabytkowej stolarki drzwiowej w ramach wieloletniego remontu wnętrza). W Gimnazjum nr 4 **przy Rynku Kleparskim 18** zabezpieczono specjalną konstrukcją i poddano renowacji wieńczący fasadę kartusz herbowy. Z zastosowaniem technologii cementów romańskich

kontynuowano konserwację elewacji budynku **VI LO i Gimnazjum nr 3** przy ul. Wąskiej na Kazimierzu, stanowiącego w okresie okupacji nazistowskiej obóz przejściowy. W dawnej **Szkole Wydziałowej Żeńskiej św. Anny** (dziś siedzibie Szkoły Podstawowej nr 3) przy ul. Topolowej 20/22 rozpoczęto remont konserwatorski elewacji z przywróceniem historycznej formy stolarki okiennej. W **zespole szkolnym sióstr Urszulanek** przy ul. Starowiślniej 7 wykonano wymianę pokrycia dachu budynku szkolnego i remont konserwatorski elewacji frontowej.

W **dawnej Zajezdni Tramwajowej przy ul. św. Wawrzyńca 15**, siedzibie pod wieloma względami pionierskiego w skali kraju Muzeum Inżynierii Miejskiej, kontynuowano prace modernizacyjne i remontowe w hali D1 i D5. W **Domu „Pod Globusem”**, siedzibie Wydawnictwa Literackiego, kontynuując remont elewacji budynku wykonano przy znaczącym udziale finansowym inwestora konserwację elewacji od strony ul. Długiej, zabezpieczenie konstrukcyjne narożnika od strony ulic Długiej i Basztowej oraz prace konserwatorskie i budowlane przy elewacji Sali Mehoffera i elewacjach przyległych. Kontynuowano remont konserwatorski budynku **Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”** przy ul. Piłsudskiego 27 jako najstarszego zabytku związanego z rozwojem nowoczesnego sportu oraz obiektu położonego przy głównej ulicy prowadzącej ze Starego Miasta na Błonia – planowane miejsce spotkania uczestników Światowych Dni Młodzieży w 2016 roku. W gmachu tym zakończono remont dachu i konserwację wewnątrz Sali Łuczniczej. Kontynuując remont monumentalnego **Domu Ubogich fundacji A. i L. Helclów** wykonano remont konserwatorski elewacji zachodniej.

Spośród najcenniejszych **enklaw zabytkowych poza obszarem pomnika historii** środki NFRZK zaangażowane były w roku 2013 w ratowanie wczesnobarokowego **klasztoru Kamedulów na Bielanach**, gdzie przeprowadzono I etap remontu dachu babinca oraz wykonano prace badawcze i opracowania konserwatorskie dla północnego skrzydła klasztoru i północnej elewacji kościoła. We wczesnośredniowiecznym **opactwie Benedyktynów w Tyńcu** poddano ratunkowej konserwacji technicznej zagrożone destrukcją rzeźby – relikty barokowego wystroju kościoła. W średniowiecznym **opactwie Cystersów w Mogile** kontynuowano prace konserwatorskie we wnętrzu kościoła, w tym przy pochodzących z lat trzydziestych XVI wieku malowidłach najwybitniejszego malarza polskiego renesansu – Stanisława Samostrzelnika. Prowadzone były prace w dawnym **Pałacu Jerzmanowskich** w Prokocimiu, pełniącym obecnie funkcję domu klasztorowego zakonu augustianów, gdzie kontynuowano prace konserwatorskie przy polichromii w Sali Kominkowej. W ukształtowanym w XVI i XVII wieku zespole parkowo-pałacowym **Willi Decjusza** na Woli Justowskiej wykonano remont konserwatorski części tarasu północnego wraz z niezbędną dokumentacją projektową oraz kontynuowano prace archeologiczne, konserwatorskie i projektowe w obrębie relikwów bramy, mostu, dwóch bastionów oraz fosy w otoczeniu willi. Podczas tych prac odsłonięto spod warstw ziemi doskonale zachowane mury nowożytnych bastionów, omurowania fosy, przyczółki

mostu oraz elementy lapidaryjne z pierwszej połowy XVI wieku pochodzącej z najstarszej willi Justusa Decjusza, doradcy króla Zygmunta Starego. W barokowej **kaplicy podominikańskiej** przy ul. Dobrego Pasterza 117 na terenie dawnej wsi Prądnik kontynuowano konserwację cennego wnętrza z rokokową dekoracją malarską. Wykonano I etap remontu łukowej konstrukcji nośnej dachu **hangaru głównego** w Muzeum Lotnictwa Polskiego oraz przy przeważającym udziale środków Ministerstwa Obrony Narodowej generalny remont austriackiego **hangaru lotniczego typu Wiener Neustadt** z 1916 roku wchodzącego w skład zespołu dawnego lotniska i koszar ułańskich w Rakowicach – cennej pamiątki początków awiacji, jedynej w Polsce i jednej z kilku na świecie konstrukcji tego typu przetrwałych w niezmienionej postaci od czasów I wojny światowej. Wykonano wielobranżowy projekt budowlano-wykonawczy generalnego remontu kolejnego obiektu w bezpośrednim sąsiedztwie Błóż – **Domu im. J. Piłsudskiego przy Oleandrach**, dzieła wybitnego architekta doby międzywojennej Adolfa Szyszko-Bohusza, domu-pomnika postawionego dla uczczenia dwudziestolecia czynu legionowego w miejscu wymarszu I Kompanii Kadrowej 6 sierpnia 1914 roku.

Rewaloryzacja dzieł obronnych wybitnego w skali co najmniej europejskiej zabytku architektury obronnej – austriackiej **Twierdzy Kraków** z drugiej połowy XIX i początku XX wieku, prowadzona we współpracy z właścicielami i użytkownikami, pozwoliła na zakończenie prac nad utworzeniem Centrum Konferencyjno-Wystawienniczego im. Tadeusza Kościuszki w kurtynie I-V **Fortu 2 „Kościuszko”**. W zrujnowanej do niedawna części fortu, jeszcze przed paroma laty pokrytej gęstwiną zarośli, powstało dzięki środkom Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego i dotacjom NFRZK spełniające wszelkie wymogi stawiane nowoczesnym przestrzeniom wystawienniczo-konferencyjnym zaplecze dla działalności edukacyjnej Komitetu Kopca Kościuszki. W **Forcie 49 „Krzesławice”**, siedzibie Młodzieżowego Domu Kultury, prowadzono prace konserwatorskie związane z odsłonięciem i zabezpieczeniem ścian zewnętrznych kaponiery wschodniej, noszących wciąż ślady kul – świadectwo mających tam miejsce masowych egzekucji dokonywanych na polskich elitach przez okupanta nazistowskiego w okresie II wojny światowej. W **Forcie 44 „Tonie”** prowadzono prace w obszarze poterny głównej z uczytelnieniem i odtworzeniem nasypów ziemnych i wyeksponowaniem oryginalnego układu terenu. W **Forcie 49 1/4 „Grębałów”**, wzorowo zagospodarowanym przez prowadzące hipoterapię dzieci stowarzyszenie „Przyjaciół Konika”, prowadzono prace renowacyjne i zabezpieczające w budynku koszarowo-bojowym. W do niedawna opuszczonym i zagrożonym ruiną **Forcie Artyleryjskim 52 „Borek”** zrealizowano I etap remontu dachu z zabezpieczeniem sklepień budynku koszarowego. Wykonano wielobranżowy projekt budowlany adaptacji **Fortu Pancernego 52 1/2 N „Skotniki”** z przeznaczeniem dla potrzeb **Centrum Dokumentacji Zsyłek, Wypędzeń i Przesiedleń** – placówki naukowej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie

gromadzącej i opracowującej świadectwa dramatycznych wydarzeń z historii XX wieku. Przeprowadzono rozpoznanie konserwatorskie i inwentaryzację oraz wykonano dokumentację projektową rewaloryzacji **Fortu 53a „Winnica”** i **Fortu 49a „Dłubnia”**, co winno umożliwić użytkownikowi ubieganie się o dofinansowanie z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. Dla **Fortu 52a „Łapianka”** we współpracy z Gminą Kraków sfinansowano dokumentację projektową remontu i adaptacji zabytkowej części obiektu dla przyszłego Muzeum i Centrum Ruchu Harcerskiego. W **Forcie 12 „Luneta Warszawska”** konserwacji poddano bramę północno-zachodnią. Wykonano projekt rewaloryzacji i adaptacji na cele użytkowe centralnej części zrujnowanego, drewnianego pawilonu **dawnej strzelnicy garnizonowej** przy ul. Królowej Jadwigi.

Kontynuowano prace w **zespole szpitalnego miasta-ogrodu w Krakowie-Kobierzynie** – pomniku europejskiej myśli medycznej z kluczowego dla rozwoju nowoczesnej psychiatrii okresu początków XX wieku. W zespole tym wykonano remont konserwatorski stolarki okiennej i drzwiowej w budynkach nr 4B, 6A i 14 oraz remont konserwatorski dachu budynku mieszkalnego nr 22.

SKOZK wsparł także działania Gminy Kraków i Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Krakowie w zakresie uporządkowania terenu **byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego w Krakowie-Plaszowie**, gdzie kontynuowano prace ziemne i porządkowe mające na celu utrwalenie zachowanych pozostałości obozu oraz uczynienie w terenie jego historycznego układu.

W 2013 roku SKOZK intensywniej niż w latach poprzednich wsparł działania prywatnych inwestorów, którzy podjęli trud ratowania cennych zabytków będących w ich posiadaniu, położonych w zdecydowanej większości na obszarze wpisanym na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO i poza kilkoma wyjątkami także w obrębie pomnika historii. W znacznej mierze były to prace związane z remontami elewacji, podnoszące wydatnie walory estetyczne historycznego zespołu architektonicznego Krakowa, stanowiącego tło i oprawę urbanistyczną obiektów najcenniejszych z punktu widzenia kultury narodowej i kultury europejskiej.

Zgodnie z przyjętymi przez SKOZK założeniami za działanie o znaczeniu strategicznym uznano w 2013 roku wsparcie odnowy zespołów zabudowy mieszczańskiej przy głównych ulicach wiodących ku Wawelowi. Przyjęcie takiego założenia wynikało z bardzo wysokiej oceny wartości historycznej i artystycznej zabudowy ul. Grodzkiej, dawnego przedmieścia Stradom i dawnego miasta Kazimierza wzdłuż osi ulicy Krakowskiej, a także z zauważalnego, powiększającego się w ostatnich dwóch dekadach kontrastu estetycznego między odnowioną w znacznej części zabudową Wawelu a jej zaniedbanym otoczeniem. W ramach działania **„III.1 Drogi na Wawel”** odnowiono elewacje domu **na rogu pl. Dominikańskiego i ul. Grodzkiej**, a także kamienic przy **ul. Grodzkiej 15, ul. Grodzkiej 21, ul. Grodzkiej 48, ul. Grodzkiej 63, ul. św. Gertrudy 2** (I etap),

domu u stóp Wawelu **na rogu ulicy Stradomskiej i Bernardyńskiej**, klasycystyczną w formie fasadę domu przy **ul. Stradomskiej 15**. W poddawanej generalnemu remontowi kamienicy „**Dom Wita Stwosza**” przy **ul. Grodzkiej 39** wsparto dotacją remont konserwatorski elewacji wewnętrznej z rekonstrukcją stolarki i balkonów, a w domu przy **ul. Krakowskiej 1/Dietla 41** remont obu elewacji frontowych wraz z restauracją stolarki oraz remontem podcieni. W poważnie zagrożonej konstrukcyjnie, pochodzącej z XIV-XVII wieku kamienicy przy **ul. Grodzkiej 23** zabezpieczono sklepienie nad parterem budynku. W stanowiącym dominantę widokową na drodze z Kazimierza na Wawelu **Domu Ohrensteina przy ul. Stradomskiej 27/Dietla 40-42** wykonano restaurację stolarki okiennej w elewacjach frontowych budynku głównego, umożliwiając w przyszłości podjęcie remontu elewacji z zachowaniem prawidłowej sekwencji prac konserwatorskich.

W pozostałych, nieobjętych działaniem „III.1 Drogi na Wawel” częściach historycznego centrum miasta zrealizowano prace m.in. w **kamienicy Molendowskiej przy ul. Floriańskiej 17**, gdzie wykonano remont elewacji frontowych w zakresie dawnego budynku gotyckiego wraz z remontem odtworzeniowym stolarki. Konserwacji poddano odkryte cenne malowidła sufitowe oraz obrazy ścienne o tematyce narodowej (m.in. bitwa pod Raclawicami, panoramy Tatr) odkryte w trakcie remontu w dziewiętnastowiecznej kamienicy przy **ul. Basztowej 24**. Wykonano konserwację polichromii ściennej w jednym z pomieszczeń kamienicy przy **ul. Szewskiej 9** oraz I etap konserwacji i restauracji malowideł klatki schodowej w kamienicy przy **ul. Ariańskiej 18**. Przeprowadzono remonty elewacji frontowych **Pałacu Kmitów** przy ul. Floriańskiej 13 oraz kamienicach: Wosińskiej przy **Rynku Głównym 17**, przy **ul. Wiślniej 8**, **ul. Wiślniej 10**, **ul. św. Anny 4**, **ul. Szewskiej 8**, **ul. Floriańskiej 3**. W tej ostatniej kamienicy konserwacja objęła także portal przypisywany wspomnianemu wyżej najwybitniejszemu polskiemu rzeźbiarzowi doby manieryzmu Janowi Michałowiczowi z Urzędowa. Wykonano I etap remontu elewacji modernistycznego gmachu dawnego **Towarzystwa Ubezpieczeniowego „Feniks”** na rogu ul. św. Jana i Rynku Głównego projektu Adolfa Szyszko-Bohusza. Odnowioną postać zyskały elewacje sąsiadującej z klasztorem Dominikanów kamienicy przy **ul. Stolarskiej 4-6**, domu na rogu **ul. Karmelickiej i Dunajewskiego 1** (fragment od ul. Karmelickiej wraz narożnikiem), **ul. Karmelickiej 5**, **ul. Długiej 60**, a na Kazimierzu dawnej Fabryki Artystyczno-Stolarskiej Steinbergów przy **ul. Dajwór 14** i kamienicy przy **ul. Dietla 39**. Wykonano ostatni etap remontu elewacji domu przy **ul. Studenckiej 14** oraz elewacji frontowej kamienicy przy **ul. Garncarskiej 16** z kompleksową konserwacją dekoracji klatki schodowej. W budynku przy **ul. Zybkiewicza 5** – kolejnej realizacji Adolfa Szyszko-Bohusza – wykonano izolację pionową fundamentów od strony podwórca wraz z drenażem w obrębie klatek schodowych. Wykonano remonty dachów w położonych na obszarze objętym wpisem na listę UNESCO kamienicach przy **ul. Mikołajskiej 26**, **ul. Brackiej 1A**, **pl. Szczepańskim 2** (wraz z przywróceniem pierwotnego pokrycia dachu

i dekoracyjnych wieżyczek), **ul. Skalecznej 8 / Augustiańskiej 11**; opracowano także dokumentację projektową remontu dachu i elewacji kamienicy przy **ul. św. Tomasza 28 / Św. Krzyża 14**. W położonej w bezpośrednim sąsiedztwie Błoń kamienicy przy **ul. Pilsudskiego 40** wykonano wzmocnienie i izolację fundamentów oraz remont konstrukcji loggi. Zabezpieczenie konstrukcyjne wykonano także w kamienicy narożnej przy **ul. Gołębiej 5 / Wiślniej 6**. Pracami objęto także zabudowę willową związaną z postaciami wybitnych twórców: w będącej niegdyś siedzibą rodziny Kossaków, zaniedbanej do niedawna **willi „Kossakówka”** przy pl. Kossaka 4 wsparto dotacją wykonanie ekspertyzy konstrukcyjnej, a w willi przy **ul. Anczyca 7** na Salwatorze, w której w ostatnich latach życia mieszkał Jacek Malczewski, wykonano remont dachu i części elewacji.

W obrębie dawnego miasta Podgórze, w ramach wydzielonego **działania „III.2 Podgórze”** wsparto remonty konserwatorskie elewacji kamienicy przy **ul. Podskale 1** i eksponowanej w układzie urbanistycznym, narożnej kamienicy przy **ul. Legionów Pilsudskiego 13 /ul. Kalwaryjskiej 8**. Dotacja z NFRZK objęła także izolację fundamentów i I etap remontu elewacji wzniesionego w 1843 roku, położonego w obrębie nazistowskiego getta dla ludności żydowskiej z okresu II wojny światowej domu przy **ul. Limanowskiego 13**, w którym mieści się Dom Historii Podgórze – urządzonej siłami społecznymi załóżek przyszłego muzeum historii tej dzielnicy Krakowa. Wszystkie kamienice na terenie dawnego miasta Podgórze objęte w 2013 roku dotacjami z NFRZK położone są w obrębie pomnika historii.

Rozpoczęto prace remontowe przy stożku **Kopca Krakusa** – najstarszej budowli Krakowa i świadectwa rozwoju struktur politycznych na ziemiach południowej Polski w okresie przedpiastowskim. Prace te były połączone z badaniami archeologicznymi najstarszych, nieobjętych późniejszymi ingerencjami warstw ziemnych tej budowli, zachowanych u jej podnóża.

Kontynuowano konserwację wytypowanych nagrobków **Cmentarza Rakowickiego**, jednej z najświetniejszych polskich nekropolii. Odnowiono tu 10 grobowców i pomników nagrobnych m.in.: Seweryna Udzieli – patrona Muzeum Etnograficznego w Krakowie, rodzin Bobilewiczów, Mecherzyńskich, Bystrzonowskich, Czaderskich, Dębińskich. Konserwacji poddano cztery grobowce na założonym na przełomie XVIII/XIX wieku, położonym w obrębie pomnika historii **Starym Cmentarzu Podgórskim**. Na pochodzącym z XVI wieku, położonym na obszarze wpisanym na listę UNESCO **Cmentarzu Remuh** konserwacji poddano 20, a na położonym w graniach pomnika historii **Nowym Cmentarzu Żydowskim** 50 macew.

Podsumowując rok 2013 nie można nie wspomnieć o uroczystym otwarciu dla publiczności 12 września nowego oddziału krakowskiego Muzeum Narodowego – Ośrodka Kultury Europejskiej „Europeum” zlokalizowanego w **Spichlerzu z XVIII wieku** przy pl. Sikorskiego. Uroczystość z udziałem prof. Małgorzaty Omilanowskiej, sekretarza stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, była

zwieńczeniem trwającego od 2006 do 2012 roku remontu generalnego i adaptacji tego obiektu zabytkowego. Proces ten był wspierany corocznie dotacjami z NFRZK, których łączna wysokość sięgnęła 4,38 mln zł.

3. DZIAŁANOŚĆ FINANSOWA

Jednym z zadań SKOZK pozostaje troska o zapewnienie wpływu środków na NFRZK oraz społeczna kontrola prawidłowego i efektywnego ich wykorzystania. Pieczę nad działalnością Komitetu w tym zakresie sprawowała przede wszystkim Komisja Finansowa SKOZK pracująca w roku 2013 pod kierunkiem **prof. dr. hab. Jerzego Zdrady**. Obsługę finansową NFRZK zapewniał w 2013 roku Wojewoda Małopolski.

W 2013 roku odbyło się 6 posiedzeń komisji w dniach: 4 marca, 19 kwietnia, 17 czerwca, 23 lipca, 19 września, 29 października.

Zasadniczym zadaniem Komisji było dbanie o prawidłowy przebieg finansowania procesu rewaloryzacji zabytków Krakowa, opiniowanie niezbędnych korekt planu rzeczowo-finansowego zapewniających pełne wykorzystanie limitów, wypracowywanie opinii, analiz i ocen dla potrzeb Prezydium i Zebrania Plenarnego SKOZK. Sprawując kontrolę finansową nad realizacją planu rzeczowo-finansowego Komisja Finansowa co kwartał analizowała przedkładane przez WRZKiDzN MUW informacje o stanie zaawansowania finansowego planu oraz proponowanych korektach.

Wpływy do NFRZK wyniosły w 2013 roku **40.050.916,38 zł**, na którą to sumę złożył się m.in. stan środków na dzień 1 stycznia 2013 roku w wysokości **193.589,12 zł** oraz dotacja z budżetu państwa przekazana za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta RP w wysokości 39.800.000 zł. Wysokość dotacji z budżetu państwa w wyniku nowelizacji budżetu uległa w trakcie roku obniżeniu o 1.200.000 zł w stosunku do kwoty pierwotnie zakładanej (41.000.000 zł). Powstały niedobór po stronie przychodów został zbilansowany zmniejszeniem o odpowiednią kwotę rezerwy NFRZK, w której gromadzono środki w trakcie roku w miarę wykazywania przez beneficjentów funduszu oszczędności wynikających z procedur wyboru wykonawców prac. Wydatki z NFRZK na prace w obiektach zabytkowych ujętych w rocznym planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa wyniosły 39.857.548,44 zł, co stanowiło 99,70 % łącznej kwoty dotacji planowanych do udzielenia w planie rzeczowo-finansowym po jego korektach. Stan środków na rachunku NFRZK na dzień 31 grudnia 2013 roku wyniósł **193.367,94 zł**.

W celu zapewnienia optymalnego wykorzystania środków finansowych NFRZK, w odpowiedzi na wnioski beneficjentów i propozycje przedłożone przez WRZKiDzN MUW poparte opiniami komisji problemowych SKOZK przeprowadzono w 2013

roku **6 korekt** planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa. Z uwagi na realizację dotacji w trybie zadaniowym, co wiąże się z powiązaniem zapisów planu rzeczowo-finansowego z kosztami zadań przyjętymi na podstawie wniosków o dotacje i kosztorysów inwestorskich, a następnie z ich uściśleniem w oparciu o faktyczne koszty realizacji zadań, szczegółowe przedstawienie dokonanych w trakcie roku zmian w planie rzeczowo-finansowym wykracza poza ramy niniejszego sprawozdania. Szczegółowe informacje o korektach znajdują się w odpowiednich uchwałach Prezydium SKOZK, stanowiących załączniki do sprawozdania.

Tytułem ogólnej informacji odnotować należy, że **pierwszej** korekty planu rzeczowo-finansowego dokonano 23 kwietnia (Uchwała Nr 2/2013 Prezydium SKOZK – w załączeniu). Zmniejszono wówczas przyznane limity dotacji dla 10 zadań o łączną kwotę 254.543,80 zł, a rezerwę funduszu – o 117.887,49 zł; skreślono z planu 1 zadanie z limitem dotacji w kwocie 267.052,53 zł; wprowadzono do planu rzeczowo-finansowego 2 nowe zadania z limitami dotacji w łącznej kwocie 490.236,05 zł; zwiększono limit dotacji dla 3 zadań o łączną kwotę 149.247,70 zł.

Drugiej korekty dokonano 18 czerwca (Uchwała Nr 5/2013 Prezydium SKOZK – w załączeniu). Zmniejszono wówczas przyznane limity dotacji dla 18 zadań o łączną kwotę 334.011,99 zł, a rezerwę funduszu – o 43.875,17 zł; skreślono z planu 8 zadań z limitami dotacji w łącznej kwocie 1.571.764,51 zł; wprowadzono do planu rzeczowo-finansowego 14 nowych zadań z limitami dotacji w łącznej kwocie 1.234.283,42 zł; zwiększono limit dotacji dla 12 zadań o kwotę 715.368,25 zł.

Trzeciej korekty dokonano 25 lipca (Uchwała Nr 6/2013 Prezydium SKOZK – w załączeniu). Zmniejszono wówczas przyznane limity dotacji dla 52 zadań o łączną kwotę 1.372.265,33 zł, zwiększono limity dotacji dla 7 zadań o łączną kwotę 171.000,86 zł i skreślono z planu 6 zadań z łącznym limitem dotacji w kwocie 393.639,74 zł; jednocześnie – z uwagi na informację o mającej nastąpić nowelizacji budżetu państwa mogącej skutkować zmniejszeniem dotacji do NFRZK – zwiększono o 1.041.081,09 zł rezerwę funduszu, nie decydując się na wprowadzenie do planu nowych zadań z list rezerwowych.

Czwartej korekty dokonano 20 września (Uchwała Nr 7/2013 Prezydium SKOZK – w załączeniu). Zmniejszono wówczas przyznane limity dotacji dla 56 zadań o łączną kwotę 1.170.692,64 zł; skreślono z planu 7 zadań z limitami dotacji w łącznej kwocie 920.114,66 zł; wprowadzono do planu rzeczowo-finansowego 4 nowe zadania z limitami dotacji w łącznej kwocie 300.130,00 zł; zwiększono limity dotacji dla 22 zadań o łączną kwotę 1.682.791,95 zł, a rezerwę funduszu – o 155.191,45 zł.

Piątej korekty dokonano 5 listopada (Uchwała Nr 10/2013 Prezydium SKOZK – w załączeniu). Zmniejszono wówczas przyznane limity dotacji dla 17 zadań o łączną kwotę 322.539,90 zł i zwiększono limity dotacji dla 10 zadań o łączną kwotę

346.952,76 zł; jednocześnie w związku z wejściem w życie nowelizacji budżetu państwa skutkującej zmniejszeniem dotacji z budżetu do NFRZK zmniejszono rezerwę funduszu o 1.224.289,67 zł, w tym 1.200.000,00 zł tytułem pokrycia powstałego niedoboru po stronie dochodów.

Ostatniej, **szóstej** korekty dokonano 18 grudnia (Uchwała Nr 10/2013 Prezydium SKOZK – w załączeniu). Korekta nie skutkowałą zmianami w liczbie objętych dotacjami zadań ani w wysokości przyznanych dotacji.

Istotnym czynnikiem brany pod uwagę zarówno na etapie planowania wydatków NFRZK w roku 2013, jak i w ramach kolejnych korekt planu był udział wkładów własnych beneficjentów w koszcie realizacji zadań. W momencie uchwalania planu rzeczowo-finansowego na rok 2013, w oparciu o deklaracje zawarte we wnioskach o przyznanie dotacji szacowano stosunek dotacji z NFRZK do wkładów własnych beneficjentów w kosztach realizacji całości planu jak 59,42 : 40,58 (kwotowo: 40.927.090,69 zł do 27.953.328,24 zł). Ostatecznie w toku realizacji planu uzyskano proporcje 57,22 : 42,78 (kwotowo: 39.857.548,44 zł do 29.803.010,47 zł). Zarazem oprócz tej ostatniej kwoty wykazano na podstawie pisemnych sprawozdań przedłożonych przez beneficjentów NFRZK, że na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane w obiektach objętych w 2013 roku dotacjami z NFRZK przeznaczyci oni poza zadaniami ujętymi w planie dodatkowo 27.142.172,87 zł. Tym samym **łącznie nakłady beneficjentów funduszu na prace w obiektach ujętych w planie wyniosły w 2013 roku 56.945.183,34 zł**, a stosunek nakładów z NFRZK do ogółu nakładów beneficjentów wyniósł:

1 : 1,43

co było najwyższym wynikiem w okresie ostatnich 4 lat (w roku 2010 współczynnik ten wynosił 1,41, w 2011 – 0,81, w 2012 – 1,24).

Wzorem lat ubiegłych przewodniczący SKOZK prof. Franciszek Ziejka wspólnie z Prezydentem Miasta Krakowa prof. dr hab. Jackiem Majchrowskim i Wojewodą Małopolskim Jerzym Millerem w dniu 4 lipca 2013 roku wystąpili do Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego z prośbą o podjęcie starań o uzyskanie w 2014 r. za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta RP dotacji z budżetu państwa do NFRZK w wysokości 45.000.000,00 zł. Wystąpienie to oparte zostało na pięcioletniej prognozie potrzeb w zakresie rewaloryzacji zabytków Krakowa oraz zawierało informację o podejmowanych ze strony SKOZK działaniach zmierzających do zwiększania partycypacji finansowej właścicieli obiektów w kosztach realizacji zadań. Kancelaria Prezydenta RP wystąpiła o umieszczenie w projekcie budżetu państwa na rok 2014 dotacji do NFRZK w wysokości 40.000.000,00 zł. W toku prac nad projektem ustawy

budżetowej, w wyniku decyzji Sejmu RP ostateczna kwota dotacji zapisana w przyjętym budżecie państwa na rok 2014 uległa ograniczeniu do 30.000.000,00 zł.

4. DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA I EDUKACYJNA

4.1 Działalność Komisji Informacji i Inicjatyw Społecznych

Komisja Informacji i Inicjatyw Społecznych SKOZK, działająca pod przewodnictwem **pani Liliany Sonik**, zorganizowała w dniu 21 października 2013 roku otwarte posiedzenie poświęcono historii i walorom zabytkowym szpitalnego miasta-ogrodu w Krakowie-Kobierzynie, jego znaczeniu na tle architektury europejskiej i kierunkowi, w którym zmierza jego odnowa. Miejscem spotkania był teatr w obrębie historycznego zespołu Szpitala Specjalistycznego im. dr. J. Babińskiego. O historii powstania kobierzyńskiego miasta-ogrodu mówił członek SKOZK dr Zbigniew Beiersdorf, podkreślając, że architektura szpitala w Kobierzynie wyrasta z tradycji humanistycznej i oświeceniowej, odzwierciedla metodykę leczenia psychiatrycznego z początków XX wieku i – nawiązując do czołowych europejskich realizacji pawilonowych tego okresu – jest jednym z najwybitniejszych, choć najmniej znanych szerszej opinii publicznej dzieł polskiej secesji. Stanisław Kracik jako dyrektor szpitala oraz prezes zarządu spółki Województwa Małopolskiego „Małopolskie Parki Przemysłowe sp. z o.o.” będącej użytkownikiem kompleksu zabudowań i gruntów szpitala, przedstawił plany rozwoju Kobierzyna, których istotną częścią jest modernizacja infrastruktury szpitalnej i dostosowanie jej do 2016 roku do wymagań Narodowego Funduszu Zdrowia. Dyskutowano o potrzebie dywersyfikacji źródeł przychodów szpitala i budowie nowych relacji społecznych z otoczeniem – o niezbędnej zmianie społecznego postrzegania lecznictwa psychiatrycznego. Członkowie Komisji zwiedzili teren szpitala, zapoznając się z efektami dotychczasowych prac remontowo-konserwatorskich objętych współfinansowaniem z NFRZK. W spacerze towarzyszyło członkom Komisji kilkudziesięciu miłośników zabytków Krakowa przybyłych na posiedzenie dzięki anonsom prasowym i internetowym w ramach prowadzonej przez Biuro SKOZK akcji „Zabytki bez tajemnic”.

4.2 Działania Biura SKOZK

Biuro SKOZK prowadziło działania zmierzające do pełnego wykorzystania w zakresie informacji o odnowie zabytków Krakowa możliwości **Internetu**. Aktualizowano internetowy Biuletyn Informacji Publicznej SKOZK, a na stronie głównej witryny internetowej www.skoz.pl publikowano informacje o przebiegu najważniejszych prac konserwatorskich wraz z ich dokumentacją fotograficzną. Informacje i komunikaty bieżące, ciekawostki związane z pracami konserwatorskimi i informacje

mniej wagi (łącznie 44 materiały tekstowo-zdjęciowe) publikowano w ramach profilu Komitetu w serwisie społecznościowym Facebook. Profil ten w roku 2013 podwoił ilość stałych obserwatorów (między 1 stycznia 2013 roku a 13 lutego 2014 roku grupa ta wzrosła z 449 do 917 użytkowników). Filmy o działalności SKOZK, w tym o odnowie najważniejszych zabytków Krakowa, w ramach prowadzonego przez Biuro profilu Komitetu w serwisie filmowym YouTube między 1 stycznia 2013 roku a 13 lutego 2014 roku obejrzało 13 513 widzów (dla porównania w roku kalendarzowym 2012: 14 112), a od chwili uruchomienia tego profilu w styczniu 2010 roku do 13 lutego 2014 roku – 62 719 widzów.

Biuro SKOZK kontynuowało w roku 2013 rozpoczętą trzy lata wcześniej współpracę z Podgóorską Biblioteką Publiczną przy **projekcie edukacyjnym „Nasz zabytkowy Kraków”** – cyklu lekcji dla uczniów szkół z terenu Krakowa na temat krakowskich zabytków i ich odnowy. W trakcie realizacji projektu w 2013 roku posiadający uprawnienia pedagogiczne pracownik Biura SKOZK dr Artur Chojnacki przeprowadził 26 lekcji w filiach Podgórskiej Biblioteki Publicznej. W zajęciach tych wzięło udział około 600 uczniów. Podobnie jak w latach ubiegłych gotowe scenariusze lekcji w trzech blokach tematycznych przeznaczonych dla różnych grup wiekowych („Co to jest zabytek?”, „Wyjątkowość krakowskich zabytków”, „Zagrożenia dla krakowskich zabytków”) udostępnione są nauczycielom wraz z towarzyszącymi prezentacjami multimedialnymi do pobrania na stronie internetowej SKOZK.

W 2013 roku kontynuowano pod hasłem **„Zabytki bez tajemnic”** mający wieloletnią tradycję i cieszący się dużym zainteresowaniem krakowian cykl otwartych dla publiczności prezentacji zabytków. Zorganizowano dwa spotkania:

- 21 października w zespole szpitalnym miasta-ogrodu w Krakowie-Kobierzynie (prelegenci: dr Zbigniew Beiersdorf, pani Liliana Sonik, dyrektor Szpitala Specjalistycznego im. J. Babińskiego Stanisław Kracik) – spotkanie połączone z otwartym posiedzeniem Komisji Informacji i Inicjatyw Społecznych SKOZK;
- 5 listopada w odnowionych krużgankach klasztoru Dominikanów, z udziałem około 200 słuchaczy (prelegenci: dr Marcin Szymba, dr Dariusz Niemiec, pani Joanna Daranowska-Lukaszewska, pan Piotr Biało, pan Marcin Ciba).

4.3 Pozostałe działania informacyjne

W 2013 roku ukazało się w prasie lokalnej („Dziennik Polski”, „Gazeta w Krakowie” – dodatek lokalny „Gazety Wyborczej”, „Polska The Times – Gazeta Krakowska”, miesięcznik „Kraków”) oraz w serwisach internetowych (gazeta.pl, lovekrakow.pl; onet.pl i in.) podobnie jak w roku poprzednim około 120 publikacji dotyczących efektów prac rewaloryzacyjnych prowadzonych w Krakowie dzięki środkom NFRZK, będących pokłosiem udziału przedstawicieli mediów w komisjach konserwatorskich

oraz posiedzeniach komisji i władz SKOZK. Publikacje prasowe za zgodą redakcji zamieszczane są na bieżąco na stronie internetowej SKOZK (dział „Media o nas”).

5. UWAGI KOŃCOWE

Rok 2013 przyniósł nasilenie inicjatyw i wypowiedzi kwestionujących konsensus społeczny w sprawie odnowy zabytków Krakowa, wyrażony przed laty w słowach „Kraków – Narodu obowiązkiem”. SKOZK ze zrozumieniem śledzi głosy domagające się całościowej reformy nieodpowiadającego pod wieloma względami współczesnym potrzebom systemu finansowania odnowy i ochrony dziedzictwa w Polsce, podkreśla jednak szczególne znaczenie Krakowa jako dawnej stolicy Polski dla zachowania dziedzictwa polskiej historii oraz kształtowania historycznej i obywatelskiej świadomości Polaków. Jednocześnie SKOZK deklaruje i deklaruje gotowość podzielenia się z innymi historycznymi miastami w Polsce swoimi doświadczeniami, procedurami i strategią, ufając, że sprawdzone w Krakowie metody społecznego kierowania procesem tak długotrwałym i tak skomplikowanym, jak odnowa zespołu złożonego z ponad 1200 obiektów zabytkowych, sprawdzą się także w innych miastach, mobilizując do walki o zachowanie dziedzictwa narodowego kolejne środowiska i grupy społeczne.

Władze SKOZK przedstawiały w 2013 roku na wielu forach ideę stworzenia ram ustawowych, dzięki którym inne miasta historyczne posiadające układy urbanistyczne wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO lub/i mające w swoich granicach zespoły miejskie uznane za pomnik historii mogłyby w przyszłości dysponować społecznie zarządzanymi funduszami na ratowanie i odnowę zasobu zabytkowego. 13 sierpnia 2013 roku przewodniczący SKOZK prof. dr hab. Franciszek Ziejka wraz z członkami Prezydium dr. hab. Bogusławem Krasnowolskim i prof. dr. hab. Jackiem Purchlą w celu omówienia tej idei spotkali się w Pałacu Prezydenckim w Warszawie z szefem Kancelarii Prezydenta RP ministrem Jackiem Michałowskim i podsekretarzem stanu w Kancelarii Prezydenta RP ministrem Maciejem Klimczakiem. Okazją do promocji idei powołania nowego funduszu było także wyjazdowe posiedzenie Komisji Kultury i Środków Przekazu Sejmu RP w sali obrad Rady Miasta Krakowa 16 września 2013 roku poświęcone efektom objęcia krakowskiego Starego Miasta przepisami o parku kulturowym. W dyskusji o przyszłości finansowania odnowy zabytków Krakowa udział wzięli przewodniczący SKOZK prof. dr hab. Franciszek Ziejka oraz członkowie SKOZK prof. dr hab. Jacek Purchla i Stanisław Dziedzic.

12 października 2013 roku na zaproszenie prezydenta miasta Wrocławia Rafała Dutkiewicza odbyło się we Wrocławiu ogólnopolskie spotkanie przedstawicieli miast historycznych poświęcone przyszłości finansowania odnowy zabytków tych miast. Kraków reprezentowali wojewoda małopolski Jerzy Miller, prezydent miasta Krakowa prof. dr hab. Jacek Majchrowski, przewodniczący SKOZK prof. dr hab. Franciszek Ziejka oraz dyrektor Międzynarodowego Centrum Kultury prof. dr hab. Jacek Purchla.

W spotkaniu udział wzięły prócz przedstawicieli Wrocławia i Krakowa delegacje z Warszawy, Poznania, Zamościa, Lublina, Łodzi i Torunia (delegacja Gdańska nie zdołała przybyć z powodu opóźnienia wylotu samolotu). Delegacja krakowska przedstawiła w dyskusji m.in. zasady społecznego zarządzania procesem odnowy zabytków Krakowa, skalę przeprowadzonych w okresie działania SKOZK realizacji konserwatorskich, wpływ odnowy zabytków na rewitalizację społecznej i ekonomicznej tkanki obszaru śródmiejskiego. Zarówno krakowski model społecznego zarządzania odnową zabytków, jak i idea powołania nowego funduszu gromadzącego środki na prace przy zabytkach w większej liczbie historycznych miast Polski spotkała się z zainteresowaniem zdecydowanej większości uczestników spotkania.

Równoległe z promocją krakowskich doświadczeń jako rozwiązania modelowego władze SKOZK podejmowały działania bieżące na rzecz utrzymania współfinansowania z budżetu państwa odnowy zabytków Krakowa w formie dotacji do NFRZK przekazywanej za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta RP. Przewodniczący SKOZK prof. dr hab. Franciszek Ziejka odbył w 2013 roku w tej sprawie spotkanie z parlamentarzystami z Małopolski i innych regionów, w tym z prof. dr hab. Dariuszem Rosatim, przewodniczącym sejmowej Komisji Finansów Publicznych.

W związku z wypowiedziami różnych osób w mediach oraz złożonym na posiedzeniu Komisji Regulaminowej i Spraw Poselskich Sejmu RP w trakcie prac nad budżetem państwa na rok 2014 wnioskiem zmierzającym do przesunięcia całości dotacji budżetowej dla NFRZK z puli wydatków Kancelarii Prezydenta RP do puli wydatków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, poparcia zabiegom SKOZK na rzecz pozostawienia dotychczasowych rozwiązań ustrojowych w tym zakresie udzieliło wiele środowisk. 28 października 2013 roku Sejmik Województwa Małopolskiego wystosował apel do władz Rzeczypospolitej o kontynuowanie narodowego dzieła odnowy zabytków Krakowa w oparciu o NFRZK. W apelu podkreślono wyjątkowy charakter królewskiego Krakowa pozostającego po 1945 roku ostatnim w granicach Polski wielkim miastem historycznym, które zachowało oryginalną substancję swojego dziedzictwa w stanie prawie nie zmienionym, i które goszcząc tylko w roku 2012 ponad 8 milionów turystów jest najbardziej rozpoznawalną polską marką w świecie. Sejmik Województwa Małopolskiego nawiązał w apelu do planów organizacji w Krakowie Światowych Dni Młodzieży w 2016 roku, wskazując, że „Kraków nie po raz pierwszy stanie się wizytówką całego kraju – to wielkie wyzwanie i wielka odpowiedzialność. Mając świadomość, że jakość dziedzictwa kulturowego i zasobów kultury ma fundamentalne znaczenie dla zwiększenia poczucia atrakcyjności odwiedzanych miejsc, co skutkuje rozwojem turystyki i podnosi konkurencyjność inwestycyjną kraju, ważne, aby miliony ludzi, którzy przyjdą do Krakowa, zobaczyło miasto zadbane, w którym świadomie czerpie się z darów dziedzictwa”. 6 listopada 2013 roku w podcieniach Sukiennic treść apelu w sprawie zabytków Krakowa przedstawili przedstawiciele krakowskich środowisk

akademickich. Zdaniem autorów apelu „dotychczasowy mechanizm finansowania renowacji zabytków Krakowa działa prawidłowo i dobrze służy polskiej kulturze”. Publicznego wsparcia dalszemu istnieniu NFRZK udzieliło także wielu przedstawicieli partii politycznych oraz parlamentarzystów. Wszystkim, którzy wykazali się zrozumieniem potrzeb Krakowa i jego znaczenia na mapie polskiego dziedzictwa narodowego Komitet składa serdeczne podziękowania.

Szczególnie ważnym wydarzeniem roku 2013 było ogłoszenie 28 lipca przez Ojca Świętego Franciszka w Rio de Janeiro decyzji o organizacji Światowych Dni Młodzieży w 2016 roku w Krakowie. Skłania to do ponownej oceny stanu zachowania krakowskich zespołów zabytkowych i zdefiniowania najpilniejszych potrzeb konserwatorskich i remontowych, których zaspokojenie w latach 2014–2015 pozwoli przygotować historyczne centrum Krakowa na przyjęcie rzesz pielgrzymów z całego świata, przyczyniając się do ukształtowania w świecie pozytywnego obrazu historycznego i kulturalnego dorobku Polski.

Dokonując podsumowania minionego roku nie można także pominąć stanowiącego źródło radości faktu otrzymania przez trzech członków SKOZK tytułu Honorowego Obywatela Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa. Na podstawie uchwał Rady Miasta Krakowa zaszczytu tego w roku 2013 dostąpili profesorowie Krzysztof Penderecki, Stanisław Juchnowicz i Władysław Stróżewski. Komitet składa serdeczne gratulacje i podziękowania wyróżnionym tym najwyższym tytułem przyznawanym przez Miasto Kraków.

Zakończenie kolejnego roku działalności nakazuje objąć wdzięcznością wszystkie osoby, które przyczyniły się do realizacji przez SKOZK jego ustawowych obowiązków. O przyjęcie podziękowań za działania na rzecz odnowy zabytków Krakowa Komitet prosi Wojewodę Małopolskiego Jerzego Millera. O naszej wdzięczności za zrozumienie w 2013 roku potrzeb rewaloryzacyjnych Krakowa i decyzje w tej sprawie zapewniamy także parlamentarzystów z Małopolski oraz Sejm i Senat Rzeczypospolitej Polskiej.

Szczególne słowa podziękowania za opiekę sprawowaną nad procesem odnowy zabytków Krakowa kierujemy niezmiennie na ręce Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego.

Załączniki – uchwały Prezydium SKOZK w sprawie korekt planu rzeczowo-finansowego:

- [Uchwała Nr 2/2013 z dn. 23 kwietnia 2013 roku](#)
- [Uchwała Nr 5/2013 z dn. 18 czerwca 2013 roku](#)
- [Uchwała Nr 6/2013 z dn. 25 lipca 2013 roku](#)
- [Uchwała Nr 7/2013 z dn. 20 września 2013 roku](#)
- [Uchwała Nr 10/2013 z dn. 5 listopada 2013 roku](#)
- [Uchwała Nr 11/2013 z dn. 18 grudnia 2013 roku](#)